

چکیده پایان نامه شماره دکتری عمومی دامپزشکی دانشکده دامپزشکی دانشگاه ارومیه

سال تحصیلی 1402-1403

عنوان پایان نامه: تاثیرات تجویز ملاتونین بر فراسنجه‌های گنادوتروپین و آدرنوکورتیکال در گربه-های ماده عقیم شده

نگارنده: سیده شکیلا حسینی

چکیده:

به منظور جلوگیری از افزایش بی‌رویه حیوانات خانگی علی‌الخصوص گربه‌ها، عمل عقیم‌سازی یکی از اقدامات کنترل جمعیتی در این‌باره می‌باشد. طبیعتاً عمل عقیم‌سازی، همانند هر اقدام مداخله‌کننده‌ای، می‌تواند استرس را در حیوانات القا و تغییرات بسیار زیادی را در سیستم درون‌ریز علی‌الخصوص هورمون‌های گنادوتروپین ایجاد کند. به منظور این بررسی، تعداد 20 گربه مویکوتاه محلی ماده، در محدوده وزنی و سنی مشابه به صورت تصادفی انتخاب و به 4 گروه شامل گروه اواریهیسترکتومی همراه با تجویز ملاتونین، گروه اواریهیسترکتومی بدون دریافت ملاتونین، گروه ملاتونین و گروه کنترل (بدون مداخله جراحی و دارویی) تقسیم شدند. گروه‌های دریافت‌کننده ملاتونین در روزهای -1، +1، +3 و +5 ملاتونین را به صورت خوراکی و با دز 3 میلی‌گرم به ازای هر کیلوگرم وزن دریافت نمودند. از تمامی گربه‌ها در روزهای -1، +1، +3 و +5 از ورید سافن به میزان 3 میلی‌لیتر نمونه‌های خون در لوله‌های ژل دار اخذ و به دنبال لخته شدن با استفاده از سانتریفیوژ در دور 1500 g به مدت 5 دقیقه سرم جداسازی گردید. هورمون‌های استروژن، پروژسترون، LH، FSH و کورتیزول به روش الیزا اندازه‌گیری شدند. نتایج این مطالعه نشان داد که میزان هورمون‌های استروژن و پروژسترون متعاقب اواریهیسترکتومی در گروه‌های با ملاتونین و بدون دریافت ملاتونین بطور معنی‌داری کاهش و بطور عکس مقادیر LH و FSH بطور معنی‌داری افزایش یافتند ($P < 0.05$). تجویز ملاتونین در خصوص تغییرات سرمی هورمون‌های فوق‌الذکر در روزهای -1 و +1 هیچگونه تاثیری از خود نشان نداد اما در روزهای +3 و +5 تجویز ملاتونین در گربه‌های اواریهیسترکتومی شده سبب افزایش جزئی مقادیر استروژن، پروژسترون، FSH و LH و کاهش معنی‌دار مقادیر کورتیزول خون گردید ($P < 0.05$). نکته قابل توجه اینکه تجویز ملاتونین در گربه‌های سالم بدون اواریهیسترکتومی نیز همین اثرات را از خود نشان داد به گونه‌ای که در گروه دریافت‌کننده ملاتونین افزایش مختصری در مقادیر هورمون‌های استروژن، پروژسترون، FSH و LH و کاهش معنی‌داری در مقادیر هورمون کورتیزول مشاهده گردید. نتایج این مطالعه نشان داد که تجویز ملاتونین علاوه بر اثرات ضد استرسی و آرام‌بخشی خود، می‌تواند در گذر زمان سبب افزایش اندک تولید هورمون‌های جنسی از بافت‌های غیر از تخمدان گردد که این مقادیر می‌تواند برای سلامتی و عملکرد بهتر متابولیسمی حیوان تاثیر گذار باشد.

کلمات کلیدی: گربه، ملاتونین، اواریهیسترکتومی، هورمون جنسی، کورتیزول